

სანაშნას ან ქიიღე

Փողի կառավարում և անձնական բյուջե

Բյուջե կազմելը և կառավարելը լավ միջոց է ձեր ֆինանսները վերահսկելու, ֆինանսական նպատակներին հասնելու և անսպասելի դժվարություններից խուսափելու համար:

Բյուջեն որոշակի ժամանակահատվածում ստացվելիք եկամուտների, ծախսերի և խնայողությունների բաշխման ծրագիրն է: Բյուջեի կազմման և կառավարման գործընթացը կոչվում է բյուջետավորում: Բյուջեներ սահմանում են ինչպես ընկերություններն ու պետական կազմակերպությունները, այնպես էլ անհատները և ընտանիքները: Ըստ փորձագետների՝ որքան ավելի վաղ հասակից սկսեք պլանավորել և վերահսկել ձեր անձնական բյուջեն, այնքան ավելի հեշտ ֆինանսական պլաններ կազմելը բնավորություն կդառնա: Բյուջետավորումը, անհրաժեշտությունից ելնելով, հնարավոր է ցանկացած ժամանակաշրջանի համար, օրինակ՝ 1 շաբաթ, 1 ամիս, 1 տարի և այլն: Անձնական և ընտանեկան բյուջեները սովորաբար սահմանվում են 1 ամիս ժամկետով, քանի որ եկամուտների և ծախսերի մեծ մասը սովորաբար ամսական է:

Շատերը կարծում են, որ բյուջետավորումը պահանջում է համակարգչային բարդ ծրագրերի կամ ֆինանսական գիտելիքների օգտագործում, կամ որ բյուջետավորումն անհրաժեշտ է միայն այն մարդկանց, ովքեր ունեն բարձր եկամուտ կամ այնպիսի թանկ ֆինանսական նպատակ, ինչպիսին, օրինակ, տուն գնելն է:

Իրականում, բյուջետավորումը բավականին պարզ է և չի պահանջում հատուկ ծրագրակազմ (չնայած կան այդպիսի բազմաթիվ անվճար ծրագրեր / հավելվածներ և դրանց օգտագործումը շատ դյուրին է), բյուջետավորումը սովորաբար հնարավոր է թղթի վրա, եթե հետևեք մի քանի հիմնական սկզբունքներին, որոնք ստորև կքննարկվի և օգտագործեք պարզ թվաբանություն:

Այսպիսով, բյուջետավորումը կարևոր է բոլորի համար՝ անկախ եկամուտի չափից և ֆինանսական նպատակներից, քանի որ բյուջեն օգնում է մեզ վերլուծել, թե ինչպես ենք մենք բաշխում եկամուտները, որքան ենք խնայում, ինչպես կարող ենք նվազեցնել ավելորդ ծախսերը և ավելի լավ ֆինանսական որոշումներ կայացնել, այդ թվում՝ կրճատել ավելորդ ծախսերը: Բացի այդ, լավ մշակված բյուջեն մեզ թույլ կտա ավելի շատ խնայողություններ անել ինչպես կոնկրետ նպատակների, այնպես էլ չնախատեսված իրադարձությունների համար, ինչպես նաև հարմարեցնել մեր ֆինանսական և ծախսային վարքագիծը՝ ցանկացած ֆինանսական իրավիճակ ավելի լավ կարգավորելու համար:

Ինչպե՞ս ստեղծել անձնական բյուջե:

Անձնական բյուջեն կազմելու առաջին քայլը ընտրված ժամանակահատվածի համար (օրինակ՝ 1 ամիս) կանխատեսվող (այսինքն՝ ակնկալվող) ընդհանուր եկամուտը հաշվարկելն է: Վերցրեք մի թերթիկ (կամ բացեք Excel կամ համապատասխան հավելված) և գրեք ձեր եկամտի կանխատեսվող աղբյուրները և համապատասխան գումարները: Այստեղ դուք պետք է հաշվի առնեք նույն ժամանակահատվածի

բոլոր տեսակի եկամուտները՝ լինի դա մշտական կամ սեզոնային աշխատավարձ, ինչ-որ բան վաճառելուց կամ վարձակալությունից ստացված եկամուտ, սպասվող փոխանցում կամ նվիրված գումար, կրթաթոշակներ և նույնիսկ գրպանի փող:

Եկամուտը կարող է լինել ֆիքսված կամ փոփոխական: Ֆիքսված եկամտի օրինակներ են՝ աշխատանքից ստացված աշխատավարձը և վարձակալությունից ստացված եկամուտը: Դրամական փոխանցումները (օրինակ՝ արտերկրում ապրող ազգականից կանոնավոր պարբերականությամբ փոխանցումներ) և ստացված կամ նվիրաբերված գումարները փոփոխական եկամտի օրինակներ են: Նկատի ունեցեք, որ փոփոխական և անկանոն եկամտի հիման վրա կարևոր ֆինանսական որոշումներ կայացնելը (օրինակ՝ փոխառություն) պարունակում է ռիսկեր և նպատակահարմար չէ:

Ի վերջո, հարկ է նշել, որ աշխատողներն իրենց եկամտի 20%-ը վճարում են եկամտահարկի տեսքով, այսինքն՝ մաքուր տեսքով ստանում են իրենց աշխատավարձի 80%-ը, և ցանկացած ֆինանսական որոշում պետք է կայացվի հենց ստացվող աշխատավարձի հիման վրա:

Դրանից հետո, երբ կգրեք եկամտի բոլոր աղբյուրները, ամփոփեք դրանք: Դա ձեր ընդհանուր եկամուտն է:

Եկամուտը վերլուծելուց հետո գրեք ամսական կանխատեսվող ծախսերը: Մարդիկ ամեն ամիս ունենում են մի շարք ծախսեր՝ վճարում են կոմունալ վճարումներ (էլեկտրաէներգիա, ջուր, բնական գազ, ինտերնետ, հեռուստատեսություն և այլն), սնունդ, վառելիք (եթե մեքենա ունեք) և տրանսպորտի ծախսեր: Բացի այդ, պետք է հաշվի առնել կրթության, առողջապահության, կենցաղային և ժամանցի ծախսերը, որոնք տատանվում են՝ կախված ընտանիքների չափից և կարիքներից: Ավելի պարզ դարձնելու համար կարող եք ծախսերը բաժանել 2 մասի.

· ֆիքսված ծախսերը այն ծախսեր են, որոնք պարբերաբար, օրինակ, ամսից ամիս գրեթե անփոփոխ են՝ որոշ կոմունալ վճարումներ, օրինակ՝ ինտերնետի կամ հեռուստատեսության ֆիքսված վճար, բնակարանի վարձավճար (տուն վարձելու դեպքում), ուսման վարձ, վարկ (վարկ ունենալու դեպքում) և ապահովագրություն (եթե ունեք ապահովագրություն), ապառիկ և այլն,
· փոփոխական ծախսերը այն ծախսեր են, որոնք պարբերաբար, օրինակ՝ ամսից ամիս, փոփոխվում են: Օրինակ՝ բնական գազի և էլեկտրաէներգիայի վճարները՝ կախված սեզոնից և սպառման ինտենսիվությունից, ինչպես նաև այլ ծախսեր, որոնք տարբերվում են ըստ ձեր ճաշակի, հետաքրքրությունների և ապրելակերպի, օրինակ՝ ծախսեր՝ կապված նոր ապրանքի կամ հագուստի գնման, ժամանցի, ճանապարհորդության, սպորտի և արձակուրդների հետ: Հարկ է նշել, որ սննդի արժեքը նույնպես փոփոխական ծախս է: Ակնհայտ է, որ դժվար է կանխատեսել, թե ինչ փոփոխական ծախսեր են կատարվելու հաջորդ ամիս: Հետևաբար, խորհուրդ ենք տալիս որպես ցուցում վերցնել նման ծախսերի միջինը. այլ կերպ ասած՝ մտածել, թե ինչ ապրանքներ/ ծառայությունների եք գնում կանոնավոր պարբերականությամբ, որոշել դրանց միջին ընդհանուր գինը և վերահսկել

հ. ջորդ անսվա ընթացքում փոփոխական ծախսերին հատկացված գումարը:

Ձեր եկամուտներն ու ծախսերը ամփոփելուց հետո որոշեք, թե որքան եք նախատեսում խնայել հաջորդ անսվա համար. սա ձեր կանխատեսված խնայողությունն է: Անկախ եկամտի չափից, դուք միշտ պետք է փորձեք կողքի դնել դրա մի մասը, որպեսզի խնայողություն կատարելը սովորություն դարձնեք, խնայողություններ ստեղծեք տարբեր նպատակների համար՝ սկսած ուսումից, մեքենայից, մինչև պատահարներ և այլն, և այդպիսով հասնել ֆինանսական բարեկեցության: Փորձագետները խորհուրդ են տալիս եկամուտ ստանալուց հետո առաջին հերթին խնայողություն կատարել, այսինքն՝ «վճարել ինքդ քեզ» („Pay yourself first“), և միայն դրանից հետո սկսել ծախսել: Դա կօգնի նախապես մտածել խնայողությունների մասին: Հակառակ դեպքում մենք կարող ենք ծախսել ամբողջ եկամուտը և միայն դրանից հետո հիշել, որ այս ամիս խնայողություն չենք կատարել:

Այժմ ընդհանուր եկամուտից հանեք ընդհանուր ծախսերն ու խնայողությունները, դուք կստանաք մնացորդ, այսինքն՝ բալանս:

Եթե մնացորդը հավասար է 0-ի, նշանակում է, որ դուք խելամտորեն եք բաշխում ձեր եկամուտը և խնայողություններ եք անում, ինչը կօգնի ձեզ հասնել ձեր նպատակներին:

Եթե մնացորդը 0-ից ավելի է, նշանակում է, որ ձեր բյուջեն «ավելցուկային» է, և անսվա վերջում դուք ունեք «ազատ» գումար, որը

կարող եք օգտագործել անսպասելի ծախսերը ծածկելու, բարեգործական նպատակներով կամ խնայողությունները մեծացնելու համար:

Եթե մնացորդը 0-ից պակաս է, այսինքն՝ ձեր ծախսերն ու խնայողությունները գերազանցում են ձեր եկամուտը, նշանակում է՝ բյուջեն «դեֆիցիտային» է, իսկ ֆինանսական դժվարությունները՝ անխուսափելի: Նման դեպքում ստիպված կլինեք վերանայել սեփական բյուջեն, փորձել նվազեցնել ավելորդ ծախսերը և համապատասխանաբար փոխել ձեր վարքագիծը: Օրինակ՝ ամեն օր սրճարանում ընթրիք գնելու փոխարեն, տնից վերցնեք ուտելիք, հոգ տանել գրենական պիտույքների, տեխնիկայի և հագուստի մասին, որպեսզի հաճախ թարմացնելու կարիք չունենաք և այլն:

Նրանից հետո, երբ կկազմեք անսական բյուջեն, կարևոր է հետևել, թե որքան եք հետևում նրան գործնականում: Այդ նպատակով հաջորդ էջի անձնական բյուջեի ձևի համապատասխան սյունակում՝ «Փաստացի բյուջեում», կարող եք գրել իրական եկամուտները, այսինքն՝ փաստացի ծախսերն ու խնայողությունները:

Պարբերաբար համեմատեք նախագծված և փաստացի բյուջեները ամիսների ընթացքում: Անձնական բյուջեի ձևի համապատասխան սյունակում գրեք դրանց միջև եղած տարբերությունը: Կանխատեսվող և փաստացի բյուջեների միջև փոքր տարբերություններ ունենալը բնական է և, շատ դեպքերում, անխուսափելի: Բայց եթե նրանց միջև էական տարբերություններ եք գտնում, մտածեք, թե որն է պատճառը:

Օրինակ, եթե փաստացի ծախսերը զգալիորեն գերազանցում են կանխատեսվածը, արդյոք դա տեղի է ունեցել այն պատճառով, որ դուք չկարողացաք ամբողջությամբ հաշվարկել այն ծախսերը, որոնք ստիպված կլինեք կատարել ամիսների ընթացքում, թե՞ չափազանց շատ անհարկի ծախսեր եք ունեցել: Կամ եթե այս ամիս չկարողացաք կանխորոշված գումար խնայել, արդյոք կանխատեսված խնայողությունների մեջ շատ մեծ գումար էիք նախատեսում, թե եկամուտներն էիք սխալ բաշխում: Համեմատելով կանխատեսվող և փաստացի բյուջեները, դուք ավելի լավ կտեսնեք, թե ինչպես եք տնօրինում ձեր գումարը և արդյոք որևէ փոփոխություն կա ձեր ֆինանսական վարքագծի մեջ: Ինչպես նշվեց, դուք կարող եք բյուջե ստեղծել սովորական թղթի վրա, Excel-ի կամ ցանկացած անվճար ծրագրի կամ հավելվածի օգնությամբ: Տես Ստանդարտ Անձնական Բյուջեի Ձևանմուշը հաջորդ էջում:

Անձնական բյուջե կազմելու խորհուրդներ

Բյուջե կազմելիս պետք է հաշվի առնել հետևյալ խորհուրդները.

1. Բյուջեում պետք է հաշվի առնեք բոլոր եկամուտները և բոլոր ծախսերը.
2. Բյուջեն պետք է լինի հնարավորինս իրատեսական և հասանելի.
3. Անկախ եկամտի չափից, բոլոր դեպքերում պետք է կանոնավոր կերպով փորձել խնայել նույնիսկ չնչին գումար: Չկա համընդհանուր ընդունված «ոսկե կանոն», որը մեզ հուշում է, թե եկամուտների որ մասնաբաժինը պետք է հատկացվի բյուջեի այս կամ այն հոդվածին: Ավելին, կախված նրանից, թե որն է մոտ ապագայում ձեր ֆինանսական նպատակը և առաջնահերթությունը

(օրինակ՝ գումար խնայել մագիստրոսական կրթություն ստանալու համար կամ գումար հավաքել առանձին բնակավայր տեղափոխվելու համար), եկամտի մասնաբաժինը, որը հատկացվելու է ծախսերին և խնայողություններին, անխուսափելիորեն կփոխվի: Այնուամենայնիվ, կան մի քանի ընդհանուր սկզբունքներ, որոնց կարող եք հետևել բյուջեն կազմելիս և վերլուծելիս:

- Ավելի լավ է խնայել եկամտի 10-20%-ը, քանի որ հենց խնայողությունները կօգնեն ծածկել չնախատեսված ծախսերը, հասնել ֆինանսական նպատակների (օրինակ՝ նոր համակարգիչ գնել) և ֆինանսական կայունության: Եթե ձեր խնայողությունները պահեք բանկային ավանդում, ապա ձեզ կհաշվարկեն տոկոսներ և ժամանակի ընթացքում կտեսնեք շահույթ: Հատկանշական է, որ փորձագետների խորհրդով նման չնախատեսված տհաճ իրադարձությունների, օրինակ՝ աշխատատեղերի կորստի համար եկամուտ ունեցող անձինք խնայողությունների տեսքով պետք է հետաձգեն համապատասխան չափի՝ 3-6 ամսվա աշխատավարձ: Բացի խնայողություններից պետք է հաշվի առնել նաև ներդրումները: Ներդրումը նշանակում է գումար ներդնել՝ շահույթ կամ այլ ապագա օգուտ ստանալու համար: Նեչդոի, կարող ենք համարել գումարը, որը ներդրվել է որևէ կոնկրետ ընկերության զարգացման մեջ, ինչպես նաև մեր սեփական կրթության մեջ ներդրված գումարը, քանի որ դա կօգնի մեզ մեր հետագա կարիերայի աճում:
- Եկամտի մինչև 40-50%-ը կարող է օգտագործվել անհրաժեշտ ծախսերը հոգալու համար, ինչպիսիք են՝ բնակարանի վարձը, կոմունալ վճարումները, սնունդը, առողջության ծախսերը և այլն: Հիշեք, որ եկամուտների աճի հետ մեկտեղ անհրաժեշտ ծախսերի մասնաբաժինը կարող է նվազել:

	Կանխատեսված բյուջե	Փաստացի բյուջե	Տարբերություն
Եկամուտ			
Աշխատանք/աշխատավա			
Նվեր			
Կրթաթոշակ			
Այլն			
Ընդհանուր եկամուտ			
Ծախսեր			
Անհրաժեշտ ծախսեր			
Սննդամթերք			
Տրանսպորտ			
Կրթություն			
Այլն			
Ոչ անհրաժեշտ ծախսեր			
Ճանապարհորդություն			
Կինո/թատրոն			
Նվեր ուրիշի			
Այլն			
Ընդհանուր ծախսեր			
Խնայողություն			
Բալանս (եկամուտ-ծախս-խնայողություն)			

Ի նկատի ունեցեք, որ բյուջեի ձևանմուշը փոփոխական է, և այն հեշտությամբ կարող էք հարմարեցնել ձեր ֆինանսական դրությանն ու նպատակներին (օրինակ՝ ավելացնել կամ հանել եկամտի ու ծախսերի սյունակներ)

Իսկ եկամտի 30-40%-ը կարող է ազատ օգտագործման փող լինի, որը կարող էք ծախսել ձեր ցանկությունները բավարարելու համար (օրինակ՝ ճանապարհորդել, գնել նոր տեսախաղ), որպեսզի ոչ խղճի խայթ լինի, ոչ էլ այն միտքը, որ ավելի արդյունավետ կերպով կարող էիք օգտագործել այդ գումարը:

Մասնագետները խորհուրդ են տալիս, որ անհրաժեշտ ծախսերը հոգալուց ու թեկուզ չնչին խնայողություններից հետո արժե անտեղի ծախսեր անել: Եթե ունեք դա անելու ցանկություն և հնարավորություն, կարող եք նաև ազատ գումարի մի մասը ավելացնել խնայողությանը:

Ամփոփելու համար, անձնական բյուջեն օգնում է ձեզ վերահսկել, թե ինչի վրա եք ծախսում ձեր գումարը, նպատակներ դնել և գումար խնայել դրանց հասնելու համար և խուսափել ֆինանսական դժվարություններից: Սկզբում բյուջեն կազմելը և վերահսկելը կարող է դժվար թվալ, բայց դա կամաց-կամաց սովորություն է դառնում, և շուտով դուք նույնպես կտեսնեք դրա առավելությունները:

Ընտանեկան բյուջե կազմելը դժվար է անձնական բյուջե կազմելու համեմատ, քանի որ այս դեպքում պետք է հաշվի առնել ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամի եկամուտն ու ծախսը, ուստի ավելի լավ է ընտանիքի բոլոր անդամները մասնակցեն ընտանեկան բյուջեի կազմմանը:

Հիշեք, որ մեր ֆինանսական վիճակը կարող է փոխվել ժամանակի ընթացքում, օրինակ՝ ավելանա եկամուտները (օրինակ, եթե աշխատանքի եք ընդունվել) կամ ծախսերը (օրինակ, եթե դուք առանձին եք տեղափոխվել ապրելու) և հակառակը: Ուստի կարևոր է ոչ միայն ֆինանսապես պատրաստված լինել նման դեպքերին, այլև լինել ճկուն և համապատասխանաբար փոխել ձեր բյուջեն՝ ավելի լավ արտացոլելու ընթացիկ ֆինանսական իրավիճակը:

Հիշեք, որ բյուջեն օգտակար է միայն այն դեպքում, եթե սահմանեք և հետևեք դրան ուշադիր և իրատեսորեն;

Խորհուրդներ փողը խելամտորեն կառավարելու համար

·Մի գնեք այնպիսի իրեր, որոնք չափազանց թանկ են կամ ձեզ անհրաժեշտ չեն և երբեք մի փորձեք ուրիշներին տպավորել փողով:

·Գնումներ կատարեք միշտ նախապես պատրաստված ցուցակով և նախքան որևէ բան գնելը համեմատեք տարբեր ապրանքներ և դրանց գները, :

·Դուք կարող եք փոքր քայլերով զարգացնել խնայելու սովորություն: Օրինակ, յուրաքանչյուր օրվա վերջում կարող եք մնացորդները դնել խնայատուփի մեջ, իսկ դրա վրա գրել ձեր ֆինանսական նպատակի անվանումը, օրինակ՝ նոր համակարգիչ:

·Օգտվեք զեղչերից և հատուկ առաջարկներից, այնուամենայնիվ, նախապես ուշադիր կարդացեք դրանց պայմանները:

·Ռացիոնալ կերպով սպառեք ջուրը, սենյակից դուրս գալուց անջատեք հոսանքը և խնայեք բնական ռեսուրսները՝ գումար խնայելու և շրջակա միջավայրը խնամելու համար:

·Բյուջե կազմելիս մտածեք, թե ինչ գնում եք պատրաստվում կատարել մոտ ապագայում (օրինակ՝ հեծանիվ գնել, ճանապարհորդել), որքան գումար ձեզ անհրաժեշտ կլինի այդ գումարը խնայելու համար և սկսեք խնայել որոշակի նպատակի համար:

- Հիշեք, որ կան կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ֆինանսական նպատակներ: Կարճաժամկետ նպատակներին հասնելը կարող է տևել մեկ տարուց պակաս և համեմատաբար ավելի քիչ ծախսեր պահանջի, մինչդեռ երկարաժամկետ նպատակները կարող են տևել մեկ կամ ավելի տարիներ և համեմատաբար բարձր ծախսեր պահանջել:
- Հաշվեք, թե որքան ժամանակ կպահանջվի ձեր նպատակի համար անհրաժեշտ գումարը խնայելու համար և նախօրոք պատրաստվեք դրան:
- Վերլուծեք նախկինում ձեր կատարած ավելորդ ծախսերը (օրինակ՝ եթե դուք գնել եք գրենական պիտույքներ կամ սարքավորումներ, որոնք չեք օգտագործել, կամ գտել եք, որ դրանք ձեզ համար անօգտագործելի են) և սովորեք ձեր սեփական սխալներից:
- Եթե դուք արդեն ունեք բանկային հաշիվ, և ձեր ընթացիկ հաշիվին հաշվեգրվում է եկամուտ կամ գրպանի գումար, ապա կարող եք ավանդ բացել և ակտիվացնել ավտոմատ փոխանցման ծառայությունը, որը թույլ է տալիս բանկին ամսական ավտոմատ կերպով գումար փոխանցել ձեր ընթացիկ հաշվից ձեր ավանդին: Սա կօգնի ձեզ գումար խնայել և ավելի շատ օգուտներ ստանալ խնայողություններից:

Հաջողություն ենք մաղթում ձեր անձնական ֆինանսները կառավարելու գործում:

